

Halina Królik, Elżbieta Danielczyk, Romuald Schild

Skarżysko Kamienna, st. "Rydno",
gm. loco, woj. kieleckie, AZP 80-65/-

Informator Archeologiczny : badania 25, 8

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Skarżysko Kamienna, st.
„Rydno”
gm. loco, woj. kieleckie
AZP 80-65/-**

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Zakład Epoki Kamienia w Warszawie
Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadziły mgr mgr Halina Królik (IHKM PAN) i Elżbieta Danielczyk (PMA) pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Romualda Schilda. Finansowane przez Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Cztery sezon badań nowej kampanii. Kompleks osadniczy związany z eksploatacją i przetwarzaniem hematytu. Stanowiska schyłkowopaleolityczne, ślady kultur neolitycznych.

Kontynuowano prace prowadzone w l. 1988-1990. Eksplorowano 2 wykopy rozpoczęte w 1990 r. w obrębie tzw. cypla: Rydno II/90 i Rydno III/90 oraz otwarto nowy wykop I/91.

Wykop II/90/91 poszerzono nieznacznie w kierunku północnym, wschodnim i zachodnim. Przekopano 14 m² na obrzeżach odsłoniętej w całości w 1990 r. jamy hematytowej. Wkopy i wykroty utrudniają określenie zasięgu krzemienicy. Wydobyto 283 krzemienie nawiązujące do materiału „tylczakowego” z jamy hematytowej. Znaleziono również 52 fragm. ceramiki skupiające się w południowo-zachodniej części wykopu. Potwierdzają one istnienie w tym miejscu zasygnalizowanej już w 1990 r. odrębnej koncentracji związanej z osadnictwem neolitycznym, nakładającej się częściowo na krzemienicę schyłkowopaleolityczną.

Wykop III/90/91 poszerzono w kierunku wschodnim i zachodnim. Przekopano 37 m². Uchwycono wschodni zasięg krzemienicy, jak się okazało nie zniszczony przez sąsiadującą piaskownicę. Odsłonięto całą owalną jamę hematytową, w której znajdowały się zabytki. Była ona widoczna od gl. 5 do 25-30 cm poniżej próchnicy. Zabytki krzemienne znajdowały się zarówno w jamie, jak i poza nią, natomiast drobne kostki jedynie w jamie. Materiał archeologiczny wydaje się jednorodny i reprezentuje kompleks z tylczakami lukowymi. Jedynie pewne zabytki znalezione przy północnej ścianie wykopu mogą być związane z mezolitem. Ogółem wydobyto 2364 zabytki krzemienne, w tym 7 rdzeni i 60 narzędzi, a także fragm. kości i 4 fragm. ceramiki.

Wykop I/91 objął koncentrację krzemieni odkrytą w wyniku dołkowania w 1990 r. Całkowitemu zniszczeniu uległa południowa krawędź krzemienicy oraz zdarty został humus z fragm. powierzchni wykopu. Przekopano 39 m². W zachodniej części wykopu stwierdzono zaburzenia warstwy humusu i górnej strefy iluwium przez orkę. Nie zaobserwowano zabarwienia hematytowego i iluwium. Ogółem wydobyto 2921 zabytków krzemienych, w tym 7 rdzeni i 40 narzędzi (wśród nich 9 rylców, 12 półtylczaków, wiertnik, liściak i zbrojnik). Materiał ten ma charakter pracowniany, poważny udział mają w nim elementy zaprawy i fazy wstępnej eksploatacji rdzeni. Jest to typowy materiał kultury świderskiej. Surowcowo dominuje krzemień czekoladowy. Zabytki w większości nie są przepalone. W południowo-wschodniej części wykopu natrafiono na skupienie fragm. ceramiki neolitycznej — wydobyto 36 fragmentów.

Materiały przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym i Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN.

Badania w rejonie Nowego Młyna będą kontynuowane.

Sowinki, st. 23A, gm. Mosina, woj. poznańskie patrz wczesna epoka żelaza